

OPINIE

Ieder kind heeft recht op onderwijs

In ons huidige bestel bestaat een leerplicht, maar tegelijkertijd zijn er tal van kinderen die geen onderwijs krijgen. Dat kan en moet anders.

JANNES DE VRIES

Onderwijs en zorg zijn twee werelden met een schot ertussen. Met de komst van passend onderwijs en de nieuwe rol van de gemeente bij jeugdzorg is de samenwerking groeiende, maar is het schot nog lang niet weg.

Er zijn ook in onze regio's kinderen die niet naar school gaan en een ontheffing hebben van de leerplicht. Ontheffing wil zeggen dat ze niet (meer) leerplichtig zijn en geen onderwijs krijgen volgens onze wetten en dus ook niet in beeld zijn bij een school. Een andere term die daarvoor wordt gebruikt is vrijstelling (jij kunt en hoeft niet naar school). Dat is eigenlijk heel raar: we kennen in ons land de leerplicht en we kennen de beschreven rechten (in Europa en wereldwijd) van een kind en toch doen deze kinderen als het om onderwijs gaat niet mee. En zijn deze kinderen met hun ouders afhankelijk van zorg.

We hebben het dan over kinderen die gehandicapt zijn, kinderen met autisme, anderszins moeilijk verstaanbaar gedrag vertonen of veelal een combinatie daarvan. Deze kinderen vinden we in kinderdagverblijven of andere zorginstellingen. Indien mogelijk zit zo'n kind op een tussenvoorziening, waar zorg en onderwijs proberen samen te werken, en in het ergste geval zit het thuis. Veel van deze kinderen moeten reizen om op het 'verblijf' te komen. Verblijf staat tussen aanhalingstekens; verblijf, dat zegt toch wel genoeg? En niets ten nadele van de mensen in deze instellingen die met overgave hun werk doen. Maar deze kinderen blijven verstoken van wat wij onderwijs noemen.

Een voorbeeld uit de regio Noord-Groningen is de Stichting Gewoon Bijzonder, gewoon een moeder die een kind heeft met handicap. Zij haalt haar kind uit het busje naar de stad en vindt een plaats in een ruimte op een school en inderdaad: vlak

Niet alle kinderen in Nederland krijgen onderwijs.

FOTO ANP/REMKO DE WAAL

'Ontheffing van de leerplicht is geen passende oplossing'

bij huis, of 'thuisnabij' zoals dat genoemd wordt. Een zogenaamde Samen naar Schoolklas. Het initiatief van deze moeder is met veel enthousiasme ontvangen, werd terecht breed in de pers uitgedragen en bereikte ook Den Haag en Zoetermeer. Maar het is geen onderwijs, het meisje van deze moeder heeft een ontheffing van de leerplicht, zij heeft geen school. En kan enkel een beroep doen op de zorg.

In het gebied waar het meisje woont, is een nieuwe school gebouwd en omdat het meisje niet onder onderwijs valt, is er geen plaats voor haar in dit gebouw, tenzij de zorg de plaats betaalt. De gemeente in dit gebied, die de zorg regelt, is met de zaak verlegen en zoekt een passend perspectief. Onnodig de dupe van het schot tussen zorg en onderwijs?

Uit het voorbeeld blijken temeer de gevolgen van de onrechtmatigheid van het bestel om kinderen te ontheffen of vrij te stellen van de leerplicht en tegelijk het recht op onderwijs te verkondigen. Het zal juridisch (volgens de wet) afdoende zijn geregeld, maar deze kinderen zijn hiervan de dupe.

Vrijstelling van onderwijs en ontheffing van leerplicht leiden niet tot passende oplossingen en begrenzen de samenwerking tussen onderwijs en zorg. Een mogelijke oplossing zou zijn, ook in het beschreven geval, om geen enkel kind volledige vrijstelling van onderwijs en ontheffing van leerplicht te verlenen. In het huidige bestel kan dat in de vorm van gedeeltelijke vrijstelling (ontheffing). De huidige toepassing van dat bestel moet op de helling: we moeten geen kind uitsluiten van onderwijs! Opdat deze kinderen in het zicht blijven van het onderwijs en we tevens de zorg kunnen bieden die ze nodig hebben.

Jannes de Vries is GZ psycholoog en orthopedagoog.